

ZWAKKE WERKWOORDEN

1. Jacob Grimm vond de werkwoorden die de klank van hun stam NIET veranderden in de onvoltooid verleden tijd maar zwakke werkwoorden. De werkwoorden die de klank van hun stam wél konden veranderen noemde hij sterk. De sterke werkwoorden kwamen gisteren aan bod. De ZWAKKE WERKWOORDEN zijn vandaag aan de beurt.

Noot: er zijn véél meer zwakke werkwoorden dan sterke werkwoorden.

2. Wat gebeurt er met de zwakke werkwoorden in de o.v.t.?

Voorbeelden:

Noemvorm	stam (o.t.t.)	o.v.t.
Werken	(ik) werk	(ik) werkte
Kappen	(ik) kap	(ik) kapte
Sussen	(ik) sus	(ik) suste
Lachen	(ik) lach	(ik) lachte
Blaffen	(ik) blaf	(ik) blafte
Naaien	(ik) naai	(ik) naaide
Schrobben	(ik) schrob	(ik) schrobde
Verven	(ik) verf	(ik) verfde
Vegen	(ik) veeg	(ik) veegde
Vullen	(ik) vul	(ik) vulde

In de eerste reeks komt er na de stam **-te** bij.

In de tweede reeds komt er na de stam **-de** bij.

3. Wat gebeurt er met het voltooid deelwoord?

Voorbeelden:

Noemvorm	stam (o.t.t.)	o.v.t.	v.t.t. (met v.d.)
Werken	(ik) werk	(ik) werkte	(ik heb) gewerkt
Kappen	(ik) kap	(ik) kapte	(ik heb) gekapt
Sussen	(ik) sus	(ik) suste	(ik heb) gesust
Blaffen	(ik) blaf	(ik) blafte	(ik heb) geblaft

Naaien	(ik) naai	(ik) naai de	(ik heb) genaai d
Schrobben	(ik) schrob	(ik) schrob de	(ik heb) geschrob d
Verven	(ik) verf	(ik) verf de	(ik heb) geverf d
Vegen	(ik) veeg	(ik) veeg de	(ik heb) geveeg d

In de eerste reeks eindigt het voltooid deelwoord steeds op een **t**

In de tweede reeks eindigt het voltooid deelwoord steeds op een **d**

Je ziet dat de eindletter van het voltooid deelwoord dezelfde is als voorlaatste letter in de o.v.t..

Soms kan het voltooid deelwoord ook op –en eindigen.

Lachen	(ik) lach	(ik) lach te	(ik heb) gelach en
--------	-----------	---------------------	---------------------------

In de o.v.t. is dit werkwoord zwak, in het v.d. is het sterk.

Hoe komt het dat een werkwoord tegelijk zwak en sterk kan zijn? Dat komt omdat 'lachen' vroeger een sterk werkwoord was, ook in de o.v.t., maar nu zwak geworden is. Vroeger zei men in de o.v.t.: ik loech. Nu zegt men: ik lachte. Maar het voltooid deelwoord is gebleven zoals het vroeger was.

4. VOLTOOID DEELWOORD van de ZWAKKE WERKWOORDEN

Hoe kan je nu weten of het voltooid deelwoord op een t of een d eindigt?

Het eenvoudigste is om naar de o.v.t. te luisteren.

Als je daar een **t** hoort, dan eindigt het v.d. ook op een **t**.

Hoor je een **d** in de o.v.t., dan schrijf je ook een **d** op het einde van het v.d..

Noot: dit is niet de regel, dit is een hulpmiddel. De regel (met het ezelsbruggetje 't kofschip of ach stijfkop of 't fokschaap) volgt later in het vijfde leerjaar.

5. TWEE KEER OPLETTEN !!

als de stam op een **D** eindigt dan komt er nog eens **DE** bij in de o.v.t. Dus **twee D's**!!

Voorbeelden:

Noemvorm	(o.t.t.)stam	o.v.t.	(v.t.t.) v.d.
Verbranden	(ik) verbrand	(ik) verbrand de	(ik heb) verbrand
Landen	(ik) land	(ik) land de	(ik) ben geland
Doden	(ik) dood	(ik) dood de	(ik) heb gedood
Antwoorden	(ik) antwoord	(ik) antwoord de	(ik) heb geantwoord

Als de stam op een **T** eindigt dan komt er nog eens **TE** bij in de o.v.t.. Dus **twee T's!!**

Voorbeelden:

Noemvorm	(o.t.t.)stam	o.v.t.	(v.t.t.) v.d.
Spurten	(ik) spurt	(ik) spur tte	(ik) heb gespurt
Pesten	(ik) pest	(ik) pest tte	(ik) heb gepest
Zuchten	(ik) zucht	(ik) zucht tte	(ik) heb gezucht
Planten	(ik) plant	(ik) plant tte	(ik) heb geplant

6. De leerkracht dicteert een dertigtal zwakke werkwoorden. Sommige van deze werkwoorden hebben een stam die eindigt op een t of een d. De leerlingen schrijven de stamtijden van deze werkwoorden op.

7. Korte zinnen (+/- 10) met het werkwoord in het meervoud van de o.t.t. overzetten in de o.v.t.. De gebruikte werkwoorden zijn alle zwak en hebben een stam eindigend op t of d.

Voorbeelden:

O.t.t. : De vliegtuigen **landen** in Zaventem.

O.v.t.: De vliegtuigen **landden** in Zaventem

O.t.t.: De kinderen **wachten** in de zaal.

O.v.t.: De kinderen **wachtten** in de zaal.

Wat valt er op?

8. Herhaling van enkele zaken die eerder aan bod kwamen.

9. Redekundige en taalkundige ontleding.